

Sygn. akt *XVC 726 /16*

Gdańsk, dnia 17 maja 2017 r.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Weronika Klawonn

Protokolant: st. Magdalena Małachowska

po rozpoznaniu 12 maja 2017 r. na rozprawie

sprawy z powództwa E. D.

przeciwko M. D.

o nakazanie złożenia oświadczenia woli

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powódki E. D. na rzecz pozwanej M. D. kwotę 7217 zł. (siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
3. nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Gdańsku na rzecz adw. M. M. (2) kwotę 7200 zł. (siedem tysięcy dwieście złotych) powiększoną o podatek od towarów i usług w stawce 23% tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powódce.

UZASADNIENIE

Stanowiska i żądania stron

Żądanie powódki

Powódka E. D. wniosła pozew przeciwko M. D., w którym domagała się nakazania pozwanej złożenia oświadczenia w formie aktu notarialnego o przeniesienie na powódkę własności darowanego lokalu położonego w G. przy ul. (...) nr (...), nr KW (...) Sądu Rejonowego (...), która to własność została przeniesiona na pozwaną przez powódkę umową darowizny z dnia 23 stycznia 2014 roku, Repertorium A nr (...)w Kancelarii Notarialnej Notariusz E. G.. Nadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu, według norm przepisanych. Pełnomocnik powódki z urzędu wniósł dodatkowo o ewentualne zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. M. (3) zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu według norm przepisanych wraz z podatkiem VAT, które nie zostały uiszczone ani w całości ani w części.

Podstawa faktyczna żądania

Pomiędzy powódką a pozwaną została zawarta w formie aktu notarialnego umowa darowizny lokalu mieszkalnego o powierzchni 34,6 m² wraz z piwnicą położonego w G., przy ul. (...) nr (...), dla której Sąd Rejonowy w (...)prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Powódka zamieszkiwała wówczas z partnerem i zdecydowała się pozwolić córce-pozwanej na zamieszkiwanie w mieszkaniu. W celu uniknięcia odpowiedzialności za opłaty, darowała przedmiotową nieruchomość pozwanej. Strony

porozumiały się, że w przypadku ewentualnych przyszłych problemów mieszkaniowych pozwana przeniesie własność mieszkania z powrotem na powódkę.

W dniu 19 czerwca 2016 roku powódka rozstała się z partnerem. Nie ma miejsca zamieszkania i pomieszkuje u znajomych. Powódka wzywała pozwaną do przyjęcia jej do mieszkania i udzielenia pomocy w wynajmie. Pozwana odmówiła jakiegokolwiek pomocy.

W ocenie powódki pozwana jest rażąco niewdzięczna, arogancka i nie wykazuje jakiegokolwiek ochoty na rozmowy o problemach powódki. Pozwana nie dotrzymała słowa, w wyniku czego powódka nie ma gdzie mieszkać.

Powódka otrzymuje dochód 1.400 zł netto, z czego opłaca koszty zamieszkania u znajomych i zaspokaja swoje bieżące potrzeby. Powódki nie stać na wynajęcie mieszkania. Ponadto powódka jest w złym stanie psychicznym. Nie jest w stanie egzystować.

Podstawa prawna żądania

Jako podstawę żądania pozwu pełnomocnik powódki z urzędu wskazał art. 897 k.c. i 898 §1 k.c.

Stanowisko pozwanej

W odpowiedzi na pozew pozwana M. D. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Pozwana przyznała, że otrzymała w wyniku darowizny z dnia 23 stycznia 2014 roku od powódki lokal mieszkalny. Pozwana zaprzeczyła, aby przyczyną dokonania darowizny były ustalenia wskazane przez powódkę w pozwie. Przede wszystkim podstawą dokonania darowizny nie była chęć uniknięcia opłat eksploatacyjnych związanych z lokalem. Pozwana nie zobowiązała się również do zwrotu przedmiotu darowizny w przypadku problemów mieszkaniowych powódki.

Lokal mieszkalny stanowiący przedmiot darowizny pierwotnie został przyznany ze spółdzielni mieszkaniowej rodzicom pozwanej. W następstwie ich rozvodu ojciec pozwanej – J. D. (1) opuścił mieszkanie, zrzekając się przysługujących mu praw do lokalu na rzecz powódki, zastrzegając przekazanie lokalu ostatecznie pozwanej. W tym celu dziadkowie pozwanej J. i L. D. przekazali powódce całość środków pieniężnych niezbędnych do wykupienia mieszkania ze spółdzielni mieszkaniowej. Powódka stała się właścicielką przedmiotowego lokalu, a następnie darowała go pozwanej.

Powódka nie wywiązywała się względem pozwanej w sposób prawidłowy z obowiązków rodzicielskich pozostawiając wychowanie pozwanej w wymiarze opiekuńczo-wychowawczym i materialnym dziadkom pozwanej.

Pozwana nie odmówiła pomocy powódce po rozstaniu z partnerem. Pozwana nie miała warunków lokalowych na przyjęcie powódki. Lokal mieszkalny zamieszkiwany przez pozwaną i jej partnera stanowi kawalerka z jednym łóżkiem. Pozwana zaoferowała powódce wynajęcie pokoju na koszt pozwanej w motelu lub hotelu na okres niezbędny do ustabilizowania sytuacji mieszkaniowej. Powódka pomoc odrzuciła, ostatecznie i tak korzystając z noclegu w hotelu.

Rok wcześniej, w podobnej sytuacji, pozwana przyjęła powódkę do mieszkania. Pozwana mieszkała wówczas sama i miała taką możliwość. Powódka w czasie pobytu u pozwanej nie partycypowała w kosztach utrzymania mieszkania czy zakupu żywności. Po miesiącu powódka wróciła do swojego partnera.

Powódka wynajmuje mieszkanie dwupokojowe w G. pod adresem ul. (...) i na dzień sporządzenia pozwu miała ustabilizowaną sytuację mieszkaniową. Powódka przedmiotowy lokal zajmuje samodzielnie. Przyjmuje w nim gości oraz oferuje wynajem jednego z pokoi.

Powódka świadomie dąży do pozbawienia pozwanej prawa własności lokalu, a następnie jego sprzedaży.

Działaniu pozwanej nie można przypisać złej woli i chęci wyrządzenia powódce krzywdy czy szkody majątkowej. Pozwana nie dopuściła się rażącej niewdzięczności w rozumieniu 898 § 1 k.c. Oświadczenie woli powódki o odwołaniu darowizny było bezskuteczne, co czyni powództwo bezpodstawnym.

Podstawa faktyczna orzeczenia

Powódka E. D. wraz z mężem J. D. (1) zamieszkiwali w lokalu mieszkalnym znajdującym się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...), położonym w G. przy ul. (...)(...)o powierzchni 34,60 m². Przynależność do lokalu stanowiła piwnica o powierzchni 4 m². Lokal składa się z jednego pokoju, kuchni, łazienki i przedpokoju. Powódka i J. D. (1) mają córkę-pozwaną M. D., urodzoną w (...) roku.

W wyniku rozwodu J. D. (1) zrzekł się przysługujących mu praw do lokalu mieszkalnego na rzecz powódki. J. D. (1) zastrzegł, że w przyszłości prawo do lokalu ma zostać przekazane pozwanej, która wówczas miała 4 lata.

Rodzice J. J. i L. D., ze względu na godziny pracy rodziców pozwanej, przejęli na siebie obowiązki jej wychowania i edukacji. Pozwana od rozwodu rodziców mieszkała z dziadkami i pozostawała pod ich opieką. Powódka nie ponosiła kosztów utrzymania pozwanej.

(Okoliczność bezsporna , audite: Zeznania M. D., 12 maja 2017 r.,00:39:04, k.147v.-148; Zeznania J. D. (2), 10 maja 2017 r., 00:32:10, k.139-140; Zeznania L. D., 10 maja 2017 r.,00:56:19 , k.140-141; Zeznania J. D. (1), 10 maja 2017 r., 01:13:38, k.142-143; Zeznania E. D., 12 maja 2017 r., 00:01:58, k.146-147v.;

Powódka mieszkała jakiś czas w przedmiotowym mieszkaniu. Później zamieszkała u partnera, a mieszkanie wynajmowała.

(Dowód: Zeznania M. D., 12 maja 2017 r.,00:39:04, k.147v.-148; Zeznania E. D., 12 maja 2017 r., 00:01:58, k.146-147v.; Zeznania J. D. (2), 10 maja 2017 r., 00:32:10, k.139-140;)

Powódce od 2006 roku przysługiwało spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu. W 2007 roku powódka nabyła przedmiotową nieruchomość w drodze umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu i przeniesienia własności lokalu.

(Dowód: wypis z aktu notarialnego – umowy darowizny, k. 3-5;)

Pozwana po maturze podjęła decyzję o wyprowadzce od dziadków. Uznała, że stać ją na utrzymanie mieszkania. Otrzymywała wynagrodzenie za pracę oraz mogła liczyć na wsparcie finansowe dziadków. Następnie pozwana rozpoczęła studia w trybie dziennym. Przedmiotowe mieszkanie wówczas stało puste.

(Dowód: Zeznania M. D., 12 maja 2017 r.,00:39:04, k.147v.-148; Zeznania E. D., 12 maja 2017 r., 00:01:58, k.146-147v.;

W dniu 23 stycznia 2014 roku zawarta została umowa darowizny w formie aktu notarialnego. Na jej podstawie powódka darowała pozwanej lokal mieszkalny nr (...) w kalcie (...), stanowiący odrębną nieruchomość objęty księgą wieczystą nr KW (...) Sądu Rejonowego (...)wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej. Pozwana oświadczyła, że darowiznę przyjmuje. Wartość przedmiotu darowizny określono na kwotę 140.000,00zł. Pozwana była już wówczas w posiadaniu przedmiotu umowy, a z dniem jej podpisania przeszły na nią wszelkie korzyści i ciężary związane z nabytymi prawami. Przy podpisaniu umowy była J. i L. D..

(Dowód: wypis z aktu notarialnego – umowy darowizny k.3-5, Zeznania J. D. (2), 10 maja 2017 r., 00:32:10, k.139-140; Zeznania L. D., 10 maja 2017 r.,00:56:19 , k.140-141; Zeznania M. D., 12 maja 2017 r.,00:39:04, k.147v.-148;)

J. D. (1) oraz J. i L. D. pokryli koszty remontu mieszkania, które było zniszczone po poprzednich lokatorach.

(Dowód: Zeznania J. D. (2), 10 maja 2017 r., 00:32:10, k.139-140; Zeznania L. D., 10 maja 2017 r., 00:56:19, k.140-141; Zeznania J. D. (1), 10 maja 2017 r., 01:13:38, k.142-143; Zeznania M. D., 12 maja 2017 r., 00:39:04, k.147v.-148;)

W 2015 roku powódka pokłóciła się z partnerem M. S. i wprowadziła się do pozwanej. Przy przeprowadzce pomagała jej koleżanka J. S.. Zamieszkiwała u pozwanej miesiąc, podczas którego nie ponosiła żadnych kosztów utrzymania mieszkania oraz zakupu żywności. Powódka i pozwana spały wówczas na jednym łóżku. Po miesiącu powódka gdy pogodziła się z partnerem, wprowadziła się z powrotem do jego mieszkania.

(Dowód: Zeznania M. D., 12 maja 2017 r., 00:39:04, k.147v.-148; Zeznania E. D., 12 maja 2017 r., 00:01:58, k.146-147v.; Zeznania J. S., 10 maja 2017 r., 00:03:19, k.136-138; Zeznania J. D. (2), 10 maja 2017 r., 00:32:10, k.139-140;)

Pozwana pod koniec 2015 roku związała się z P. R.. Para w czerwcu 2016 roku zamieszkała razem w mieszkaniu należącym do pozwanej.

(Dowód: Zeznania P. R., 10 maja 2017 r., 01:28:58, k.143-144; Zeznania M. D., 12 maja 2017 r., 00:39:04, k.147v.-148;)

W dniu 19 czerwca 2016 roku powódka, po rozstaniu z partnerem M. S., zmuszona była opuścić jego mieszkanie. Powódka miała zamieszkać u koleżanki, która jednak jej nie przyjęła. Wówczas powódka skontaktowała się z pozwaną i wyraziła chęć zamieszkania wraz z nią. Pozwana w związku z brakiem możliwości lokalowych (zajmuje z partnerem jedyne łóżko i posiada psa), po konsultacji z partnerem, zaproponowała powódce wynajem na jej koszt pokoju w hotelu, bądź motelu. Pozwana uzgodniła z dziadkami, możliwość przechowywania u nich rzeczy powódki. Przesłała jej oferty wynajmu pokoi, których szukała wraz ze swoim partnerem. Oboje – pozwana i P. R., chcieli również skontaktować się z partnerem powódki w celu podjęcia próby załagodzenia konfliktu. Powódka odrzuciła propozycję pozwanej i ostatecznie spędziła noc w hotelu.

(Dowód: Zeznania J. S., 10 maja 2017 r., 00:03:19, k.136-138; Zeznania L. D., 10 maja 2017 r., 00:56:19, k.140-141; Zeznania J. D. (2), 10 maja 2017 r., 00:32:10, k.139-140; Zeznania P. R., 10 maja 2017 r., 01:28:58, k.143-144; Zeznania E. D., 12 maja 2017 r., 00:01:58, k.146-147v.; Zeznania M. D., 12 maja 2017 r., 00:39:04, k.147v.-148; Wiadomości SMS, k. 146v.)

Powódce było ciężko, była w złej kondycji psychicznej po zerwaniu z partnerem. Miała żal do pozwanej, że jej nie przyjęła, a partner jest dla niej ważniejszy od matki.

(Dowód: Zeznania J. S., 10 maja 2017 r., 00:03:19, k.136-138; Zeznania E. D., 12 maja 2017 r., 00:01:58, k.146-147v.;)

Powódka przez około miesiąc mieszkała u koleżanki J. S., następnie wynajęła dwupokojowe mieszkanie od koleżanki M. K., za które płaciła miesięcznie czynsz wraz z opłatami w wysokości 1.000 zł. Powódka w tym czasie posiadała pracę.

(Dowód: Zeznania J. S., 10 maja 2017 r., 00:03:19, k.136-138; Zeznania M. K., 10 maja 2017 r., 00:19:20, k.138-139; Zeznania E. D., 12 maja 2017 r., 00:01:58, k.146-147v.;)

Pozwana rozważała wraz z partnerem, aby ten wyprowadził się tymczasowo z mieszkania i przeprowadził do rodziców, w celu umożliwienia przyjęcia powódki.

(Dowód: Zeznania P. R., 10 maja 2017 r., 01:28:58, k.143-144; Zeznania M. D., 12 maja 2017 r., 00:39:04, k.147v.-148;)

Powódka w piśmie z dnia 4 lipca 2016 roku zwracała się do pozwanej o przyjęcie jej do mieszkania, bądź też pomoc w sfinansowaniu wynajmu mieszkania do dnia 8 lipca 2016 roku.

Pozwana ustosunkowała się do prośby powódki w e-mailu informując, że nie jest w stanie pomóc powódce. Pozwana wskazała, że zakłada rodzinę, nie ma też środków, aby wspomóc ją finansowo, gdyż studiuje dziennie, pracuje i jest zmuszona sama się utrzymywać.

(Dowód: Pismo powódki, k. 10; potwierdzenie nadania, k.16, wiadomość e-mail pozwanej, k. 11;)

W dniu 18 lipca 2016 roku powódka złożyła wobec pozwanej oświadczenie o odwołaniu darowizny. Jako podstawę odwołania darowizny podała brak zainteresowania w udzielaniu jej pomocy, w trudnej sytuacji życiowej, kiedy znalazła się bez „dachu nad głową” i w niedostatku. Powódka wskazała termin 22 lipca 2016 roku, do którego pozwana powinna się z nią skontaktować w sprawie uregulowania sprawy u notariusza.

Tego samego dnia powódka skierowała do pozwanej pismo, w którym podnosząc identyczne okoliczności, co przy odwołaniu darowizny, wzywała do dostarczenia jej jako darczyńcy środków utrzymania w kwocie 800 zł miesięcznie do każdego 10-go dnia miesiąca, które przeznaczy na cele mieszkaniowe.

Ustosunkowując się do powyższego pozwana w piśmie z dnia 25 lipca 2016 roku wskazała, że żądania zawarte w pismach powódki wykluczają się wzajemnie i są bezpodstawne. Postawa pozwanej wobec powódki nie cechowała się rażącą niewdzięcznością, a powódka nie znajduje się w niedostatku. W załączeniu pozwana dołączyła wydruki ofert wynajmu pokoi.

(Dowód: „Odwołanie darowizny”, k. 12; pismo powódki, k. 13; potwierdzenie nadania, k. , 14, 15, 100, wydruk ze strony Poczty Polskiej- Śledzenie przesyłek, k. 18,19; pismo pozwanej, k. 93-95; wydruki z Internetu, k. 96-99)

Powódka i pozwana utrzymywały sporadyczny kontakt. Pozwana święta i urodziny spędzała zazwyczaj z dziadkami. Powódka nie dawała pozwanej prezentów okolicznościowych. Mimo tego pozwana zawsze udzielała powódce w miarę swoich możliwości, różnego rodzaju pomocy (dawała odzież, gościła).

Trzykrotnie pozwana była z powódką w Anglii, ostatnio w święta Wielkanocne w 2016 roku. Towarzyszył im wówczas P. R.. Powódka sfinansowała bilet lotniczy pozwanej.

(Dowód: Zeznania J. S., 10 maja 2017 r., 00:03:19, k.136-138; Zeznania E. D., 12 maja 2017 r., 00:01:58, k.146-147v.;Zeznania P. R., 10 maja 2017 r.,01:28:58 , k.143-144; Zeznania J. D. (2), 10 maja 2017 r., 00:32:10, k.139-140; Zeznania L. D., 10 maja 2017 r.,00:56:19 , k.140-141; Zeznania J. D. (1), 10 maja 2017 r., 01:13:38, k.142-143; Zeznania M. D., 12 maja 2017 r.,00:39:04, k.147v.-148;)

W czasie procesu pozwana kontaktowała się z powódką, w celu przekazania kierowanej do niej korespondencji, bądź też awiza.

(Dowód: wydruki rozmów sms, k. 122-123;)

Obecnie powódka wynajmuje pokój. Powódka nosi się z zamiarem sprzedaży mieszkania stanowiącego przedmiot darowizny.

(Dowód: Zeznania E. D., 12 maja 2017 r., 00:01:58, k.146-147v.;)

Ocena dowodów

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zaoferowanego przez strony niniejszego postępowania. Sąd ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 § 1 k.p.c.).

Dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. (art. 244

§ 1 k.p.c.). Prawdziwość dołączonych dokumentów nie była podważana przez żadną ze stron. W oparciu o: wypis z aktu notarialnego – umowy darowizny Sąd ustalił zakres umowy darowizny nieruchomości.

Dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. (art. 245 k.p.c.) Strony postępowania przedłożyły: pisma i e-maile, oświadczenie o odwołaniu darowizny. Dowody te nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności. Dostarczyły one Sądowi informacji związanych z koniecznością pozostawania pod opieką lekarską przez powódkę oraz przesłanek złożenia oświadczenia o cofnięciu wykonanej darowizny.

Sąd pominął dowód z wydruku rozmów powódki z portalu społecznościowego (...) (l. 56-92) oraz nagranie rozmowy powódki z partnerem (k. 55). Sąd uznał, że dowody te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, ponadto sposób zdobycia dowodów przez pozwaną był kwestionowany przez stronę powodową. Okoliczność zamieszkiwania przez powódkę w wynajmowanym mieszkaniu, na którą między innymi miały zostać przeprowadzone, została wykazana dowodem z zeznań świadków i powódki.

Sąd dopuścił i przeprowadził podczas rozprawy dowód z zeznań zawnioskowanych przez strony świadków: J. S., M. K., P. R., J. D. (2), L. D. i J. D. (1).

Świadek J. S. i M. K., koleżanki powódki zeznawały na okoliczność czy pozwana odmówiła powódce zatrzymania się w mieszkaniu i udzielenia pomocy, podczas gdy powódka została wyrzucona przez konkubenta z mieszkania i jaki był jej stan psychiczny w tym okresie. Sąd dał wiarę zeznaniom tych świadków, które pozwoliły na ustalenie stanu emocjonalnego powódki po rozstaniu z partnerem oraz tego gdzie powódka zamieszkiwała, po tym jak odmówiła przyjęcia pomocy od pozwanej. Sąd miał przy tym na uwadze, że świadkowie Ci znali okoliczności zdarzenia z 19 czerwca 2016 roku, jedynie z relacji powódki.

Świadkowie J. D. (2) i L. D., dziadkowie pozwanej, zeznawali na okoliczność relacji stron, przyczyn dokonania darowizny oraz relacji stron przed złożeniem oświadczenia o odwołaniu darowizny. Sąd również dał wiarę zeznaniom tych świadków w całości. Przy czym miał na względzie, że świadkowie mogą być zainteresowani rozstrzygnięciem niniejszego procesu. Sąd na podstawie zeznań tych świadków, poczynił ustalenia w zakresie relacji pozwanej z powódką, a zwłaszcza braku zainteresowania córką przez powódkę od czasu rozvodu, sprawowania opieki nad pozwaną przez dziadków, stosunku pozwanej do powódki w dorosłym życiu, częstotliwości ich kontaktów, zakresu udzielanej przez pozwaną pomocy, okoliczności zawarcia umowy darowizny, a także gotowości przyjęcia rzeczy powódki na przechowanie po wyprowadzce od konkubenta a prośbę pozwanej.

Świadek J. D. (1)- ojciec pozwanej i były mąż powódki, zeznawał na okoliczność przyczyn dokonania przez powódkę darowizny na rzecz pozwanej, ich relacji w okresie przed dokonaniem darowizny oraz zdarzeń poprzedzających odwołanie darowizny. Sąd dał w całości wiarę zeznaniom świadka, mając jednocześnie na uwadze zainteresowanie wynikiem niniejszego procesu. Świadek w sposób obrazowy przedstawiła stosunki między stronami, opisał jakiego rodzaju pomocy udzielała pozwana powódce, jak wyglądały relacje powódki i pozwanej, które określił jako dobre, jako przyczynę dokonania darowizny wskazał, ustalenia jakich dokonał z powódką jeszcze w czasie rozvodu. Świadek nie posiadał szczegółowej wiedzy na temat nieudzielenia pomocy przez pozwaną powódce po opuszczeniu przez nią konkubenta, a jedynie ogólne informacje przekazane mu przez pozwaną.

Świadek P. R., partner pozwanej. Sąd dał wiarę zeznaniom tego świadka, pomimo bliskiego relacji z pozwaną. Świadek obiektywnie przedstawił relacje pomiędzy stronami i próby udzielenia pomocy powódce po jej rozstaniu z partnerem. Wskazał, że starał się waz z pozwaną znaleźć najlepsze wyjście z sytuacji, szukali razem pokoi na wynajem. Zeznania tego świadka pokrywały się z pozostałym materiałem dowodowym zebranym w sprawie.

Sąd przeprowadził także dowód z przesłuchania stron. Sąd jedynie w części dał wiarę zeznaniom powódki. Powódka w pismach procesowych podnosiła, że darowała córce mieszkanie celem uniknięcia kosztów utrzymania, jak również pozwana zobowiązać miała się do zwrotu mieszkania w przypadku niekorzystnych zmian w życiu powódki. Powódka następnie w czasie zeznań przyznała, że nie pamięta, jakoby takie ustalenia między stronami były poczynione, co też

nie zostało wykazane pozostałym zebranych w sprawie materiałem dowodowym. Powódka twierdziła również, że córka nie udzielała jej pomocy, po czym wskazała, że mieszkała u niej przez miesiąc w 2015 roku po kłótni z partnerem i brała od niej rzeczy. W pozostałym zakresie twierdzenia powódki polegały na prawdzie. Powódka przede wszystkim przyznała, że nie angażowała się w wychowanie córki, która mieszkała z dziadkami, kontakt miały raczej sporadyczny i czasami wyjeżdżały razem zagranicę do siostry powódki w odwiedziny.

Sąd nie znalazł podstaw by nie przyznać waloru wiarygodności zeznaniom pozwanej. Z wypowiedzi wynika, że wyrażała chęć udzielania pomocy powódce w miarę swoich możliwości. Pozwana wskazała, że mimo tego, że matka nie interesowała się nią od czasów dzieciństwa, starała się utrzymywać z nią kontakt i dobre stosunki. Zeznania pozwanej pozwoliły także na ustalenie rodzaju i okoliczności świadczonej wcześniej powódce pomocy, częstotliwości ich spotkań. Pozwana również przyznała, że okazjonalnie 3 krotnie była z matką w Anglii.

Ocena prawna

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powodowie swoje roszczenia wywodzili z art. 898 § 1 k.c. w myśl którego darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

Bardzo trafnie ratio legis przywołanego przepisu omówił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 września 2000 roku, sygn. akt III CKN 810/00, Darowizna wytwarza stosunek etyczny między darczyńcą a obdarowanym, wyróżniający się etycznym obowiązkiem wdzięczności. Pogwałcenie tego obowiązku przez dopuszczenie się ciężkich uchybień opatrzone jest sankcją prawną, przewidzianą w art. 898 § 1 k.c., w postaci prawa odwołania darowizny. Warunkiem tego prawa jest, aby obdarowany dopuścił się względem darczyńcy rażącej niewdzięczności. Taką kwalifikowaną postać ma dopiero takie zachowanie się obdarowanego, które w świetle istniejących reguł moralnych i prawnych świadczy o tym, że darczyńca odczuwa je wysoce ujemnie. O tym, czy postępowanie obdarowanego przedstawia się jako rażąca niewdzięczność rozstrzyga sąd.

O istnieniu podstaw do odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności decydują w każdym wypadku konkretne okoliczności, rozważane na tle zwyczajów panujących w określonym środowisku społecznym. (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015 r., III CSK 312/14, Legalis nr 1200438)

Powódka w trybie przewidzianym w art. 900 k.c. złożyła pozwanej oświadczenie o odwołaniu darowizny. Zauważyć należy, że oświadczenie tego rodzaju nie powoduje przejścia prawa własności nieruchomości z obdarowanego na darczyńcę, lecz stwarza jedynie obowiązek zwrotu przedmiotu odwołanej darowizny stosownie do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Dopiero prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek strony do złożenia oznaczonego oświadczenia woli zastępuje to oświadczenie (art. 64 k.c. oraz art. 1047 k.p.c.). (por. uchwała Sądu Najwyższego z 7 stycznia 1967 roku – zasada prawna, sygn. akt III CZP 32/66).

Skuteczność złożonego przez powódkę oświadczenia, warunkowana jest oceną wcześniejszego zachowania pozwanej jako noszącego znamiona rażącej niewdzięczności w rozumieniu art. 898 § 1 k.c.

Ustawodawca nie sprecyzował co należy rozumieć pod pojęciem „rażącej niewdzięczności”. W orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęcie to podpada tylko takie zachowanie obdarowanego, które polega na działaniu lub zaniechaniu, skierowanym bezpośrednio lub nawet pośrednio przeciwko darczyńcy i nacechowane jest złą wolą obdarowanego. Chodzi tu przede wszystkim o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo mieniu darczyńcy oraz o naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych (rodzinnych) łączących go z darczyńcą. O rażącej niewdzięczności z reguły nie może być mowy, gdy obdarowany dopuszcza się wobec darczyńcy działań godzących w jego dobra, ale czyni to nieumyślnie, a nawet umyślnie lecz działania te nie wykraczają poza ramy zwykłych konfliktów życiowych (rodzinnych) w określonym środowisku. (wyrok SN z 5 października 2000 roku, sygn. akt II CKN 280/00, por. również wyrok SN z 7 maja 2003 roku, sygn. akt IV CKN 115/01, wyrok SN z 17 listopada 2011 roku, sygn. akt IV CSK 113/11).

W ocenie Sądu działanie pozwanej nie nosiło znamion rażącej niewdzięczności, a odwołanie darowizny mieszkania nie było skuteczne.

Sąd na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego ustalił, że początkiem sytuacji, jaka zaistniała między stronami, była utrata przez pozwaną miejsca zamieszkania w wyniku rozstania z konkubentem. Wówczas to córka, - pozwana odmówiła jej noclegu i udzielenia dalszej pomocy w postaci pozwolenia na dłuższe przebywanie w mieszkaniu. Odmowa pozwanej była uzasadniona brakiem warunków lokalowych, na zamieszkiwanie w nim 3 dorosłych osób. Pozwana wraz z partnerem- P. R. zamieszkuje lokal stanowiący przedmiot darowizny składający się z jednego pokoju, łazienki i kuchni o powierzchni niespełna 35 m². W mieszkaniu znajdowało się wówczas jedno łóżko zajmowane przez pozwaną i jej partnera. Para posiada psa.

Pozwana od czasu rozvodu rodziców, od około 4 roku życia pozostawała na utrzymaniu dziadków, przez których była wychowywana. Pozwana dopiero po osiągnięciu pełnoletności zaczęła się usamodzielniać. Poszła na studia w trybie dziennym, podjęła pracę. Do tego czasu zamieszkiwała u dziadków. Tymczasem powódka nie angażowała się w opiekę nad córką. Zamieszkała z partnerem i skupiła się na nowym związku. Powódka była z partnerem w stałym, kilkuletnim związku. Natomiast kontakty z córką utrzymywała sporadycznie.

Sąd uznał, że zachowanie i postawa pozwanej, w kontekście całego jej życia oraz łączących strony relacji, nie mogą być uznane za rażąco niewdzięczne. Pretensje do córki, że partner okazał się dla niej ważniejszy niż matka, zdaniem Sądu są nieuzasadnione.

Sąd zauważa, że pozwana zrobiła wszystko co w tamtej sytuacji mogła i powinna była zrobić. Pozwana zaproponowała bezpośrednią, możliwą wówczas do zaoferowania pomoc. Nie chciała zostawić powódki samej na dworcu, jak sugerowała to powódka w SMS kierowanych do córki. Pozwana nie okazała braku zainteresowania trudną na tamta chwilę sytuacją powódki, a wręcz przeciwnie starała się znaleźć optymalne rozwiązanie. Zaoferowała kompromisowe rozwiązanie, proponując pomoc w postaci opłacenia noclegu w hotelu. Pozwana podjęła też próby znalezienia ofert wynajmu mieszkań, aby jak najszybciej pomóc powódce w ustabilizowaniu sytuacji mieszkaniowej. Powódka odrzuciła oferty pomocy pozwanej, które nie były zgodne z jej oczekiwaniami. W świetle wzajemnych relacji między stronami, powódka nie powinna wymagać od córki, aby ta stawiała wyżej osobę powódki nad partnera, z którym zamierza ułożyć sobie życie. Pozwana jak wynika z zebranego materiału dowodowego, a zwłaszcza zeznań świadków, wielokrotnie udzielała różnego rodzaju pomocy powódce. również Rok wcześniej, gdy powódka pokłóciła się z partnerem, pozwana przyjęła ją do mieszkania i gościła przez miesiąc. Sąd nie dopatrzył się w postawie pozwanej jakichkolwiek cech rażącej niewdzięczności.

Okoliczności zawarcia umowy darowizny wskazane przez powódkę, nie zostały wykazane w przez przeprowadzone postępowanie dowodowe. Powódka podczas zeznań sama podważyła swoje stanowisko prezentowane w pismach procesowych, przede wszystkim w zakresie zobowiązania pozwanej do przekazania z powrotem na powódkę darowanego lokalu mieszkalnego, w przypadku pogorszenia się jej warunków mieszkaniowych. Również sytuacja mieszkaniowa powódki opisywana w pozwie, zgodnie z ustaleniami Sądu okazała się nieprawdziwa. Powódka wynajmowała pokój, a następnie mieszkanie, należące do jej koleżanek. Tylko jedną noc spędziła w hotelu. Co więcej powódka poprzez zwrot przedmiotu nieruchomości nie zamierzała bezpośrednio zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych, poprzez zamieszkanie w tym lokalu, co było by rozwiązaniem najbardziej racjonalnym. Jak wprost przyznała w toku procesu, nosiła się z zamiarem jego sprzedaży.

W ocenie Sądu powódka dobrze poradziła sobie z wyjściem z sytuacji w jakiej się znalazła. Natomiast zły stan emocjonalny powódki w tamtym okresie powodowany był w znacznej części zakończeniem wieloletniego związku, a nie odmową pomocy przez pozwaną w oczekiwanej przez powódkę formie.

W ocenie Sądu postawa i działania podejmowane przez pozwaną nie stanowią jakiegokolwiek formy niewdzięczności, tym bardziej o rażącej niewdzięczności i dlatego powództwo oddalił.

Koszty postępowania

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 2 i 3 sentencji wyroku stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu Sąd obciążył kosztami zastępstwa procesowego powódkę. Sąd zauważa, że zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony, która przegrała spór od obowiązku zwrotów kosztów przeciwnikowi. Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, które ustalił w oparciu o § 2 pkt.7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), o czym orzekł w pkt. 2 sentencji wyroku.

Sąd mając na uwadze, że kosztów pomocy z prawnej udzielonej z urzędu od strony przeciwnej zasądzić nie można, na podstawie § 2 pkt.7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Gdańsku na rzecz adw. M. M. (2)kwotę 7.200 zł powiększoną o podatek od towarów i usług w stawce 23 %, tytułem kosztów pomocy z prawnej udzielonej z urzędu, o czym orzekł jak w pkt. 3 sentencji wyroku.